

DEMOKRACIJA

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 3-62-75
Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-30
Goriško uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18.
CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekoval
račun: Trst št. 11-7223.

Leto X. - Štev. 29

Trst - Gorica 20. julija 1956

Izhaja vsak petek

DOBA SVOBODE

»Stvar svobode — je pisal v preteklem stoletju madžarski rodoljub Lajos Kossuth — je isto velna z usodo človeštva. Kjer koli na svetu svoboda napreduje, so pridobitve skupne za vse tiste, ki hrepenijo po njej.«

Tako začenja Paul L. Ford svoj članek, v katerem predvideva, da bo zadnjih desetletjem, v katerih so se uveljavljale tiranije, sledilo obdobje, v katerem bo na pohodu svoboda.

V našem stoletju je bilo res včasih videti, da ideja svobode nekako izgublja na privlačnosti, moči in ozemlju. Posebno opazno je bilo to v zadnjih tridesetih letih. Tudi po drugi svetovni vojni so malodušneži napovedovali, da je stvar svobode preživela, kajti dežela za deželo, v vsem 15 držav, je padlo pod jarm komunističnih režimov. Razpoloženje in pogum teh prerokov sta pač podobna onim, ki so nekako izgubili svojo pot, ko so videli, kako je Hitler požiral državo za državo. Namesto da bi ostali pri svojem mnenju, so se vključili v tedanje fašistične in nacistične vrste, prepričani, da so na strani močnih in zmagovalcev, pa so se na lepem znašli na strani premagancev in razočarancev.

Nekaj podobnega doživljajo tudi povojni navdušenci za komunizem. Komunistična ekspanzija je ustavljena in vsak dan slišimo kaj novega o težavah, ki se pojavljajo v državah, katerih so se komunisti nasilno polastili. Celo komunisti sami ne štedijo s priznanji, ki so vse prej kot priporočljiva in reklamna za njihov režim in sistem. Kaj vse je počenjal Stalin, ne da bi se mu tvegal kdo upreti, in to prav zaradi organizacije komunistične vladavine, ki daje vso oblast najvišjim političnim predstavnikom, ne pa narodu.

Poleg tega ne smemo pozabiti, da tudi v času komunističnega napredovanja v prvem desetletju po drugi svetovni vojni slika ni tako črna, kakor se navadno misli. Res je, da je komunizem stisnil v svoj objem prebivalce 15 držav, toda tako rekoč istočasno je 17 drugih držav, ki so bile doslej podvržene kolonialnim režimom, doseglo popolno neodvisnost in svobodo. Napis »Kolonija« je v atlasih izginil s področja, ki obsegajo skupno 13 milijonov kvadratnih kilometrov. Ta področja, če jim dodamo še Nigerijo in Zlato orbal (obe v Afriki), ki sta na tem, da postaneta samostojni v najkrajšem času, štejejo 650 milijonov prebivalcev. Toliko ljudi se je torej otreslo tuje nadoblasti v manj kot dvajsetih letih.

Prvi med temi sta bili Sirija in Libanon. Francija jima je priznala njuno neodvisnost l. 1944, torej prav takrat, ko je Sovjetska zveza ustvarjala svoje prve satelite. Sledili so jima Indija, Pakistan, Ceylon, Burma, Libija, Jordanija, Sudan, Indonezija, Filipini, Južna Koreja, Vietnam, Laos, Kambodža. Nastala je Izraelska država. Otok Portorico, ki je bil prej odvisen od Združenih držav, je postal svoboden in enakopraven.

Če napravimo bilanco, pri kateri damo na eno stran vse, kar je v tem času pridobil komunizem, na drugo pa dežele in ljudi, ki so postali svobodni, potem odkrijemo, da račun ni tako pasiven, kakor smo mislili, da svoboda v zadnjih dveh stoletjih ni bila na izgubi, kakor smo do-

mnevali. Komunizem je raztegnil svojo oblast na 15 držav, ki štejejo približno 650 milijonov ljudi. Tamkajšnje narode je vrzel v duhovno in gospodarsko suženjstvo, v katerem je svobodna misel izpostavljena najhujšemu preganjanju, vzpostavljen je razmere, v katerih ni kraha za tiste, ki bi se upali v čemerkoli ugovarjati trenutnim gospodarjem teh dežel. Toda na drugi strani je, kakor smo videli, v istem času 17 dežel pridobilo prav to, kar je komunizem svojim podložnikom odvzel. Približno prav toliko ljudi, kolikor jih je zapadlo pod rdeči totalitarizem, si je usvarilo pogoje, v katerih lahko uživajo in utrjujejo svobodo.

Posebno zanimivo pa je pri tem, da je komunizem, ki smatra sam sebe za napredno silo, deloval v reakcionarnem smislu, je jemal, ne pa širil svobodo in priznavanje človeškega dostojanstva, medtem ko je, po komunističnem mnenju, »reakcionarna« demokracija v svojem področju storila vse, da bi prav ti dobrini čimbolj razširila in uveljavila.

Severna Afrika in Bližnji Vzhod s Titom na letovišču na Brionih

Jugoslovanska diplomacija se trudi, da bi dala sestanek med Nasserjem, Nehrujem in Titom čim večji mednarodni pomen, pri čemer skuša posebno poudariti posredovalno vlogo omenjenih treh držav, ki ne pripadajo nobenemu izmed dveh obstoječih blokov. Priznati je treba, da se ji je to deloma tudi posrečilo, čeprav je vsekakor zanimivo, da skušajo urejati tujo hišo tisti — to velja vsaj za Titov in Nasserjev režim — ki niti svojim domačim zadevam niso kos.

Tako je Izrael poslal jugoslovanski vladni spomenik o položaju na Bližnjem vzhodu. V njej se pritožuje, da Bližnjega vzhoda ni smatrati za mirno področje, ter da Egipt ne izvaja v odnosih do Izraela niti od daleč tistih miroljubnih načel, ki jih sicer proglašča. Med drugim Kairo stalno grozi posebno Židom. Verjetno v zvezi s to spomenico se je zadnje čase mudil v Jeruzalemu tudi izraelski poslanik v Beogradu, ki se je pa medtem že vrnil v Beograd. Izraelsko spomenico bodo preučevali na brionskem sestanku.

Medtem ko pišemo ta članek se na Brionih še vedno razgovarjajo vodilni predstavniki treh nevtarističnih držav: Indije, Egipta in Jugoslavije. Tito, Nehru in Nasser se niso izdali svojega končnega komuniqueja. Zato bomo naš zvezdni komentar prihranili za prihodnjico. Zaenkrat si bomo pa nekoliko ogledali Titovega gosta, za katerega smo že zredniti rekli, da je Titu najbolj podoben.

V čem je Nasser podoben Titu? Kakor pod Titom, tako je tudi v Egiptu izdelal novo ustavo revolucionarni odbor, narodu pa je bilo pridržano, da to formalno potrdi. Med drugim je Nasserjev revolucionarni odbor, podobno kot Titov, skrbno pazil, da ne bi bilo v ustavi nobene svobodine, ki bi komurkoli še tako od daleč doveljavljala, da spodbuja ali spreminja to, kar je revolucionarni odbor pripravil in kar se namerava storiti. Svoboda torej samo za pristaše, ki revolucionarnemu odboru in s tem Nasserju pritrjujejo, onemogočanje dela in po potrebi kazensko zasledovanje pa za vse tiste, ki bi mu nasprotovali.

Podobno kot Tito se tudi Nasser rad fotografira in dela vse mogoče, da bi čimbolj poudaril svojo priljubljenost. Toda videti je, da je v resnici vedno manj priljubljen. Reklo bi se celo, da se razvija njegova priljubljenost v motranosti države v prav nasprotno smer od njegovega ugleda v tujini. Podobno torej kot Tito. Vsaj tako sodimo po vtisu, ki ga je prinesel iz Egipta Hal Lehrman, dopisnik švicarskega tednika »Die Weltwoche«.

Lehrman pravi, da je Nasser zelo popularen v sosednjih arabskih državah, na katere delajo velik vtis njegovi zunanji politični uspehi. Nasser si je vendar znal preskrbeti češkoslovaško orožje, ne da bi zaradi tega izgubil pomoč Zahoda.

V Egiptu, kjer so ljudje nekoliko bližje temu nasmejanemu početju naroda, prevladujejo pa drugačni občutki. Egipčani v zadnjih desetletjih res niso nikdar

Nove uprave v italijanskih občinah

Sestavljenih je 6890 občinskih odborov, od teh je 5015 v sredinskih rokah

Počasi, vendar skoro proti pričakovanju uspešno in brez imenovanj komisarijev prevzemajo nove občinske uprave pa državi vodstvo občinskih poslov. Medtem ko v manjših občinah, z manj kot 10.000 prebivalci, kjer je večinski volilni sistem, sploh ni bilo težav, je v večjih občinah, kjer je veljal proporcionalni volilni sistem, marsikje zelo težko že izvoliti samo župana, kje šele postaviti za delo sposoben občinski odbor. Strankarska razbitost je pač prevelika. Vkljub temu pa do preteklega ponedeljka so že v 63 pokrajinskih glavnih mestih (vseh je 88) izvolili občinske odbore. Med večjimi središči, v začetku tega tedna še niso imela novih občinskih uprav, so bila sledeča mesta: Milan, Florenca, La Spezia, Mantova, Pisa, Arezzo in, seveda, naš Trst. Skupno je bilo do ponedeljka izvoljenih 495 občinskih odborov, od katerih jih je bilo 176 krščanskodemokratskih, 175 levičarskih, trije so bili sestavljeni iz zastopnikov desničarskih strank, 49 pa iz drugih političnih skupin.

Posebno trda je borba v središčih, kjer so podani pogoji za sestavo socialistično usmerjenih občinskih uprav. Komunisti se namreč povsod trudijo, da bi ostali povezani z Nennijem, kateremu pa s tem seveda onemogočajo sodelovanje z drugimi socialno usmerjenimi skupinami. Boje se pač ostati sami in zato hočejo Nenniju čimbolj omejiti njegovo svobodo.

V splošnem se pa o težavah za sestavo občinskih odborov v večjih mestih toliko piše in razpravlja, da so ljudje že dobili dojem, kot bi zadnje volitve izpadle skrajno neugodno in da je položaj

demokratskih strank v Italiji postal nevdružen. Kakor smo pa svoječasno že podčrtali v našem komentarju o volilnih rezultatih, pa stoji proti temu še vedno dejstvo, da so demokratske sredinske stranke na zadnjih občinskih volitvah pridobile veliko glasov, medtem ko so jih skrajne stranke, tako leve kot desne, izgubile. Težave, na katere naletavajo občinski svetovlaci pri volitvi županov in sestavljanju občinskih odborov večjih središč, niso torej posledica za demokratsko sredino slabših volilnih rezultatov, pač pa novega volilnega zakona, ki je v večjih središčih, namesto prejšnjega večinskega sistema, uvedel proporcionalni sistem razdeljevanja mandátov. Odtod izvira večja vloga desničarskih in levičarskih skupin in s tem razne nevednosti.

Tega se ne sme izpregledati. Zato tudi resni komentatorji in odgovorni politiki menijo, da morebitni neuspehi pri ustvarjanju občinskih odborov v večjih središčih ne morejo in ne smejo izvesti politične krize. Obravnavati jih je treba kot krajevne zadeve, ki nimajo splošno državnega pomena. Vse državno področje kot celota daje namreč vse drugačno sliko, kakor pa jo nudijo glavna središča. V vsej državi je bilo do torka sestavljenih 6890 občinskih odborov, od katerih jih je bilo 5015 v rokah predstavnikov sredinskih strank. To se pravi, da so sredinske stranke demokratske uveljavile svojo moč v več kot dveh tretjinah vseh občin, kar je lepa večina, na katero se lahko prepričevalno sklicuje pri vodenju svoje politike.

V ostalem se parlamentarni krogi zdaj

odpravljajo na počitnice, ki bodo sledile zaključku debate o proračunu. Delo pa ne bo niti medtem počivalo. Predvideva se samo, da bodo politiki v tem času nekoliko pozabili na dnevne malenkosti ter se bodo predali pripravam za jesensko oživiljenje, ki naj bi med ostalim prineslo nekaj več jasnosti v vprašanju, ki je zadnje čase postalo v italijanski politiki posebno aktualno, namreč glede tako imenovanega »podprtja na levo«, kakor so nekateri, ne ravno posrečeno, krstili problem razmerja nesocialističnih strank s socialisti. V oktobru bo namreč državni kongres Krščanske demokracije, ki bo moral določiti smernice za bodoče delo, slediti bodo pa kongresi ostalih strank, tudi komunistične.

Za kongres Krščanske demokracije že napovedujejo, da bo glavno vprašanje, o katerem bodo razpravljali, prav problem ideološko-političnih odnosov s socializmom. In če se bo enkrat problem našel, bodo pač do njega morale zavzeti stališče vse stranke. Zeleti je samo, da bi ga rešile na pozitiven način, tako kakor zahteva ugled demokracije, korist svobode in dobrobit širokih množic.

Navdušenje po naročilu

Zastave, zvočniki, slike, ljudske množice in prenapolnjene ulice. Desetletno glavo množice so sprejemale Tita na beograjskem kolodvorskem trgu. Člani vlade, visoki upravni uradniki in člani diplomatskega zbora so se zbrali na peronu; vsa generaliteta in sovjetski vojaški atašee so bili prisotni. Enaindvajset topovskih strelcev je naznanjalo prihod adonnega vlaka.

Novo zbiranje množic, nove parade, novi sprejemi, nove pojedine, novi darovi, nova slava, novi kultni osebnosti — Nasser.

Titova politična igra je kot koveček z dvojnimi dnom tvegana in zamotana. Celo najspretnejšemu politiku odkriva same uganke. To politiko je bilo mogoče množicam predstavljati v ponostavljenih parolah, kajti ob tej priložnosti je potekal tempo politike znatno hitreje kot pa propaganda. Dogodki so kot hudourniki zdrveli mimo razumevanja množic. Res je, da je mogoče te množice mobilizirati za ulično manifestacijo, vendar bi morda le vsak deseti mogel povedati, za kaj in čemu v resnici demonstrirajo in kakšni so vzroki njegovega navduševanja.

Propaganda se je pač potrudila, da bi z vsemi registri izoblikovala enotno mnenje o pomenu moskovskega obiska, vendar ji to ni popolnoma uspelo. Politični komunisti so lahko računali na starodavno prijateljstvo z Rusijo, ki verjetno še vedno tli v srcih starejšega pokolenja. Osemletna protiboljševiška propaganda pa ni ostala brez sledov. Crnogorski komunist je n. pr. dopisniku nekakega zahodnonemškega tednika obrazložil Titovo vožnjo takole: »Pravi uspeh maršalovega potovanja na Vzhod je ta, da sedaj mi vodimo Zahod na vrhovi, medtem ko je Zahod mislil, da nas on uči hoditi. Če želi Washington mir, je to od nas odvisno.«

»Skoda, da Stalin ni živel še deset let. Prijateljstvo s Sovjeti bi si prihranili, saj je to prijateljstvo tako silovito dragoceno, je istemu dopisniku odgovoril šofer.

Hrvatski razumniki je dopisniku izjavil: »Hvala Bogu, da smo spet s Sovjeti. Sedaj nas menda Zahod ne bo pustil na cedilu in nas ne bo prepuštal Krimlju.«

Izgleda morda absurdno, pa je vendar tako: Titovo ljubimkanje z boljševiki je mogoče opraviti le, če ne vodi do preloma z Zahodom. Za Jugoslavijo in za vse Titove častilupne načrte bi pomenila pot v Moskvo smrtno obsodbo, če bi Tito porušil za seboj vse mostove proti Zahodu. Neki Beograđan je v intimnem pogovoru med tržaškimi velesojom oblikoval tole misel: »Po vojni smo se pustili od Sovjetov izprodati, da smo si pridobili njihovo prijateljstvo. Zahvala za to je bila kominformistična hladna vana na proti nam. Leta in leta smo stradali zeto, da okrepijo vojsko v obrambi proti Kominformu, namesto da bi obnovili poškodovano in izropano deželo. Pri tem so nam izdatno pomagali zahodnjaki. Uspeh tega irtovanja je novo prijateljstvo s Sovjeti. Če nam zaradi tega prijateljstva Zahod pokaže figo, bomo tam, kjer smo bili l. 1946: od Moskve odvisni, od Moskve izropani.«

Titovo moskovsko romanje pa je pustilo doma in v tujini grenko-sladke priokuse, ki jih je bilo treba nujno poplakniti z učinkovito pijačo. To je Nasser prinesel iz Egipta. Vse egiptiske pijače so to hudo vodene; ali jim bo Nehru piliti kraj boljšega soka, pa je tudi odprto vprašanje.

Titov zunanje-politični položaj je podoben mesečniku, ki hodi po slemenu strehe. Tu je mogoče samo popolni uspeh ali popolna propast in vsak najmanjši in neprevideni slučaj lahko vodi v katastrofo.

R. N.

ske in britanske komunistične partije, ki so bili nedavno v Moskvi.

Iz tega bi lahko sklepali, da postaja Kremenlj že nekoliko zaskrbljen glede možnih posledic, ki bi jih lahko rodila zedinja razkritja o gnolobi režima v »domovini komunizma«.

Predsednik Eisenhower zopet v Beli hiši

Preteklo nedeljo ob 16. uri se je vrnil v Washington predsednik Eisenhower. Svež in dobro razpoložen se je v ponedeljek že lotil svojega rednega dela. Tako je Eisenhower prebolel tudi svojo drugo obolenje in se, kakor je sam izjavil, čutil bolj pripravljenega kot prej, da lahko se za eno dobo prevzame nase breme funkcije predsednika Združenih držav.

Prvo predsednikovo potovanje v tujino bo namenjeno konferenci predsednikov ameriških republik, ki bo v Panami. Konferenca je bila prvotno določena za konec junija, a so jo prav zaradi Eisenhowerjeve bolezni odložili. Predsednikov prihod v Panamo je predviden za jutri (soboto) dopoldne.

Komunistični krvnik Rakosi odrezan

Madžarski radio je objavil, da je glavni tajnik madžarske KP odstopil. Komunistični krvnik, zvesti učenec in posnemalec Stalina, ki je pobil in pomoril na deset tisoče nedolžnih državljanov, priznava v svojem odstopnem pismu svoje težke pogoje v sboževanju osebnosti. Razumljivo je, da je odstop Rakosija ukazovala Moskva in da spada tudi ta ukrep med Titove terjatve pri obnavljanju prijateljstva s Sovjeti.

Tudi v znaku pomirjenja

V Združenih državah je izšla prva številka sovjetske revije v angleškem jeziku, v kratkem pa bo izšla tudi v Sovjetski zvezi podobna ameriška revija v ruskem jeziku. Izid obeh revij je sad dogovora, ki so ga že lani sklenili med Mosko in Washingtonom. Reviji se bosta, oziroma se imenujeta »Sovjetska zveza« in »Amerika«. Niti prva, niti druga ne bosta objavili komentarjev političnega značaja, temveč bosta prikazovali delo in življenje v obeh državah na vseh področjih. Prva številka revije »Sovjetska zveza« ima uvod maršala Bulganina, ki poziva na spoznavanje in sporazumevanje med obema narodoma.

Cepiljenja proti otroški paralizi v Italiji

Kakor poročajo bodo prihodnjo zimo začeli po vsej Italiji s cepiljenjem otrok proti otroški paralizi. Zadevno cepivo je že pripravil Zavod za izdelavo cepiv v Neaplju. Preden bodo začeli s cepiljenjem po vsej državi, izvajajo še razne preizkuse in preglede. V septembru bo v Rimu, pri Višjem zavodu za zdravstvo, mednarodni sestanek za vskladitev mazorstev nad cepiljenjem.

„Pravda“ obtožuje Dullesa

Glavni moskovski in sploh sovjetski dnevnik »Pravda« je pretekli ponedeljek hudo napadel ameriškega zunanjega ministra Dullesa. In kaj mu očita? Ne to, da bi bil protikomunist, pač pa, da skuša oddaljiti od Sovjetske zveze druge komunistične države! »Pravda« očita Dullesu, da je pripravljen prisesti, da ni proti komunističnim partijam, pač pa samo proti »povezavi drugih komunističnih partij s sovjetsko komunistično partijo«.

Moskovski list seveda opozarja komuniste na ta najnovejši reakcionarni manever in jih poziva k solidarnosti. Tako pripominja, da je glavni tajnik italijanske komunistične partije, Togliatti, brezpogojno odobril postopek razščevanja s stalinizmom. Prav tako naj bi potekali v najpristranejšem vzdušju tudi razgovori s predsedniki francoske, italijan-

V E S T I z G O R I Š K E G A

Zgodovina Gorice

Tako si jo zamišlja „Gazzettino“

Za goriškimi plemiči, ki so več ali manj bili skoro sami avstrijskanci, in ki te dni razstavljajo svoje pohištvo in hišne okraske ter v tem vidijo vso in edino lepoto Gorice v 17. in 18. stoletju, je zdaj oglašja še »Gazzettino« in po svoje prikazuje takratno mesto kot vpljudno Gorico, medtem ko jo je Francoz Larocheaucald našel kot slabotno in neznatno, brez industrije in trgovine ter ležečo izven središnih prometnih poti. In ker pravi Larocheaucald, da ljudstvo Gorice takrat ni kazalo sposobnosti, da bi se izvleklo iz te ubožnosti v industriji in trgovini, v širšem smislu seveda, pravi »Gazzettino«, da so temu bile krive avstrijske oblasti, ki da so bile naklonjene bolj Slovincem nego Italijanom!

Pomislite no, že takrat, v Napoleonovih časih, ko Avstrija ni šla izdala svojega znanega demokratičnega zakona o enakopravnosti vseh jezikov avstrijskih narodov in so Slovenci v jezikovnem in splošno narodnem oziru živeli kot prvi tlačani, že takrat je »Gazzettino« našel naklonjenost avstrijskih oblasti bolj do Slovencev kot pa do Italijanov!

Res brihtne glave ima »Gazzettino« za svoje sotrudnike! Ni da bi se mu morali čuditi, kajti vsaki nezmoglosti in vsakega neuspehu Italijanov so pod Avstrijo vedno bili »krivci« Slovinci, ki jim je Avstrija dajala prednost! Tudi takrat, ko je vse javne službe podeljevala le Italijanom in Nemcem. Tudi takrat, ko so Italijani bili najzvestejši in najbolj vneti zagovorniki ter branilci Avstrije! Mar mislo bili priča prizorom, ko so posamezne skupine goriških Italijanov pljuvale na slovenske rodoljube, ko jih je policija, skoro samo italijanskega jezika, gonila v zapore? Ali niso bili italijanskega jezika ti isti goriški policijski poveljniki, zvesti avstrijski podrepaniki, ki so na vse mogoče načine ovirali in prepovedovali slovensko javno udejstvovanje, bodisi športno bodisi kulturno?

Ce se dobro spominjamo, je bil prav »Gazzettino« tisti dnevnik, ki je leta 1937, ob priliki beograjskih dogovorov, to je za časa fašizma, odkrito pisal, da je gola božja trdnjava, da je Avstrija dajala prednost Slovincem na škodo Italijanov.

Seveda ne, saj so se Italijani od takrat najbolj uveljavljali, na primer v Trstu, ko jih je Avstrija trumoma sprejemala iz Italije in jih kot italijanske državljane nameščala po raznih uradih!

»Gazzettino« naj pove raje to: da so Slovenci bili v Gorici in na Goriškem številno močnejši od Italijanov, ter da je Avstrija prvo »jezikovni diskriminaciji«, nato pa s krivičnimi nedemokratičnimi volilnimi zakoni delala veliko krivico prav Slovincem, ter da so se zaradi teh okoliščin Italijani opomogli in uveljavljali na škodo Slovencev!

Ta trditve je tako resnične, da je Italija čutila in še danes čuti potrebo, da Slovence na odkrite in prikritke načine raznaroduje, češ da so Italijanstvu tega področja »nevarni«! ... Zaradi te izvirne »nevarnosti« se Slovenci v »demokratični« Italiji ne smemo v javnih uradih posluževati svojega jezika, in goriški prefekt vsa očitno prezira kot tako kolonialno ljudstvo. Prisiljeni smo demo-

kratčnost Italije, to je njenih oblasti seveda, staviti v narekovaj, ker se čutimo zapostavljane v svojih pravicah, tlačene, saj nam je poleg drugega prepovedano celo rojenčke krstiti s slovenskim imenom!

Nadalje se v svojem članku od ponedeljka 16. t. m. »Gazzettino« pritožuje nad avstrijskim sodstvom in sodniki, ki da so pustili zapornike po mesece in mesece ter tudi po celo leto, predno so jih zasilili in sodili. Na sodbo pa da so zapornike vodili orožniki po ulicah vklepane ob spalirju radovednega ljudstva.

Ali pa »Gazzettino« ne ve, da se kaj takega še danes dogaja prav v »demokratični« Italiji, kjer držijo ljudi v zaporu tudi po več kot eno leto, predno jih sodijo, in jih vodijo vklepane tudi po javnih poteh ob spremstvu močne orožniške straže? Ali »Gazzettino« ne ve, da so Slovence pod italijanskim fašizmom tako močno za roke vezali, da so jim zatekale?

Več demokratičnosti in pravičnega presojanja dogodkov ter resnosti, gospodje okoli »Gazzettina«, pa bo zgodovina res zgodovina in ne šovinizem!

Prošnja do obmejne policije

Od raznih naših čitateljev smo prejeli izraz želje, da bi tudi na obmejnem bloku pod Vipoljami italijanske oblasti dovolile prehod čez mejo z motorji, ki imajo zadeni »scarneti«. Jugoslovanski stražniki na tem bloku ne delajo ovir. Le italijanski ne dovolijo takega prehoda.

Zato prosimo pristojne oblasti, da bi izdale potrebna navodila za dovoljevanje kretanja preko tega bloka tudi z motorji, ki imajo svoj »scarnet«. Hoditi v zapadna Brda preko števerjanskega bloka je namreč sila nerodna in tudi težavna ter draga stvar!

Borba za svobodo in lov na kresnice

Pogostokrat slišimo žal tudi nekatere razumnike, ki trdijo, da bi v naši borbi proti komunizmu na splošno in proti komunističnemu režimu v Jugoslaviji še posebej morali vendarle upoštevati, kar ima komunizem dobrega in kar je komunistični režim v Jugoslaviji dobrega naredil.

Taki izrazi in taki nasveti prihajajo navadno iz ust ljudi, zlasti razumnikov, ki se v politiki in torej v borbi proti komunizmu praktično najraje ne udeležujejo!

Zato bi takim ljudem lahko odgovorili, da kdor nima smisla za dejansko - sebojno udejstvovanje v borbi demokratov proti komunizmu in njegovemu nasilju nima niti pravega pojma o demokraciji in komunizmu ter o borbi prve proti drugemu, ki je borba za svobodo proti suženstvu in nasilju.

Vendar smo vse take ljudi, tudi razumnike, dolžni poučiti, da njihova zmotnost o naši borbi ne zdrkne na krivo pot, kajti svetost imena Domovine, katere komunisti spretno izrabljajo, njihovi sopotniki pa svoje koristolovstvo z njo o pravilujejo, utegne marsikaterega preslepiti in ga iz resničnega in dobrovernega demokrata in svobodoljubca ter rodoljuba prekuoniti na škodo Domovine v podpornika komunizma in komunističnega diktatorskega režima.

Komunizem, na primer Kraigherju in drugim, ni bilo prav nič mar za Domovino, ko so še pred vojno proti njej rovarili in pripravljali prevrat, namesto da bi ji bili zvesti sinovi in jo pomagali graditi. Z vso drznostjo in krivolobnostjo pa so isti Kraigherji in tovarišiji med vojno pobijali vse, kar ni bilo komunističnega oziroma komunistično podrejenega, da so le oni sami zavladali in odpravili vse državljanske in splošno človečanske svoboščine!

Domovina, to se zna in je vsaj za nas demokratično jasno, sestavlja ves narod na določenem ozemlju! Komunisti pa pojma Domovine v tem smislu nimajo in ga ne priznavajo. Ga pa trpijo, dokler jim po potrebi to prija. Iz tega sledi, da nima nihče pravice samovoljno vladati v Domovini sam ali v imenu določene organizacije in celo oborožene skupine proti volji in koristim vsega naroda, to je proti »koristim Domovine« same!

Komunizem, to vedno priznavamo in poudarjamo, ima sicer v svojem programu tudi take točke, ki bi jih mi nekateri lahko odobrili, če bi bile ostvarljive, ne da bi zato bilo treba odpraviti vse državljanske in splošno človečanske svoboščine!

V nedeljo 15. t. m. se je torej vršil izlet, ki sta ga priredili Kmetško - delavski zvezi iz Dobrodo in Sovodnji. Izletnikom iz teh dveh krajev pa so se pridružili tudi nekateri izletniki iz Gorice in okolice ter iz Steverjana in Krmina. Z dvema avtobusoma se nas je osemdeset veselo razpoloženih ljudi popeljalo najprej v Čepetlišče nad Sovodnjami, kamor smo po precej strmi poti prišli ob desetih predpoldne, prav ob času, ko je župnik g. Čičigaj začel napovedano mašo.

Domsko ljudstvo nas je pričakovalo, saj se je glas o našem prihodu precej hitro raznesel. Z domačini iz Čepetlišča in okolice so nas čakali tudi dobro zastopni orožniki iz Sovodnji ter nas takoj opozorili na prepoved slikanja in »izživljanja« s kakimi pesmimi. Seveda smo jim zagotovili, da nimamo prav nobenega namena izživljati, kar se pa pesmi tiče, bomo peli slovenske narodne, ker smo pač Slovenci. In tako se je tudi zgodilo in vse je poteklo v redu.

Med mašo je g. Čičigaj razglasil tudi v slovensčini, da pride birmat v Čepetlišče g. škof, ter vernike pozval, naj pripeljejo svoje otroke k birmi in škofa lepo sprejmejo!

To pa je bilo tudi vse, kar smo v cerkvi slovenske besede iz ust duhovnika slišali. Ker so domačini govorili z nami samo slovenski, smo radovedni spraševali o vzrokih razlage evangelija samo v italijanskem. Pa so nam povedali, da to bojejo finančari, češ da slovensčine ne razumejo! ...

Stara pesem torej, ki tudi tam diši po mrznji materinega jezika domačega ljudstva!

Naše pevke so med mašo nastopile in s svojim čistim in donečim glasom nudile cerkvenemu obredu lep sijaj. Bilo je sicer nekam čudno slišati dvojezično službo božjo, toda slovensko petje je tako močno ganilo domačine, da so nam (in ne samo nam!) izjavljali, da si tudi oni želijo takega lepega petja! In še mar-

sikaj drugega bi v zvezi s tem lahko povedali, saj smo videli tudi solze v očeh dobrega in svoji materinščini zvestega ljudstva!

Po maši sta oba naša harmonikarja igrala. Dekleta in fantje pa so ob njihovem spremljanju zapeli nekaj veselih narodnih. To nas je seveda spravilo v še boljše razpoloženje!

Nato se nas je skupina z vencem podala proti Trčmunu na grob msgr. Trinka; drugi so se zaredi dolge in težke poti raje vrnili z avtobusi nazaj v Sovodnje, kjer so počakali na naš povratek. Tudi v Trčmunu so nas spremljali orožniki. Ko smo dospeli k cerkvi in na pokopališče okoli nje, smo zapazili nadaljnje orožnike s svojim poveljnikom. Pristopil pa je k nam pranečak msgr. Trinka, naš lepo pozdravil in se nam prisrčno zahvalil za prihod in njega namen.

Ganjeni in svesti si svojega namena smo na skromni grob velikega moža, duhovnika, pesnika in učenjaka msgr. Ivana Trinka položili venec dobrodošlega domačega cvetja. To cvetje iz domače zemlje naj priča velikemu pokojniku, da ga naše ljudstvo časti in spoštuje ter mu je zvesto in hvaležno za pot, ki mu jo je pokazal, in za hudo življenje, ki mu jo je prizgajal!

Prof. Bratina je v kratkih besedah orisal življenjsko pot msgr. Trinka. Na grobu smo z g. Čičigajem še pomolili in naš namen je bil do tu izpolnjen. Slava msgr. Ivanu Trinku, vzornemu duhovniku in vsemu pesniku, velikemu voditelju našega rodu!

Ogledali smo si še dom msgr. Trinka, kjer so nas njegovi nečaki in pranečaki prijazno sprejeli, se nam iskreno zahvalili za naš prihod in namen ter nam ponudili tega in onega. Tudi g. župnik nam je ponudil pijačo.

Po strmi, ozki stezi smo se nato spuščali dol do Jeronice; od tu po gladki poti pa do Sovodnji. Ko smo se od tega kraja poslavljali in pozdravili tudi oba voditelja orožnikov, smo imeli priliko

slišati, da so orožniki bili z našim olikanim in vpljudnostnim obnašanjem in ravnanjem zadovoljni. Z ljudstvom pa smo se povsem dobro razumeli. Tudi v redkih slučajih, ko je kdo nagovoril ali odgovoril v italijanskem jeziku, je deležen našega upoštevanja in spoštovanja. Tako tudi dopisnik beneškega »Gazzettina«, ki je za to priložnost prišel nalašč na lice mesta in prošil za neka pojasnila. Tudi v Spetru nas je ta gospod od strani opazoval. Videli pa nismo v Spetru nobenega orožnika!

S seboj smo imeli tudi nekega jubila, ki je te dni slavil svojo srebrno poroko. Ta je seveda bil deležen naših čestitk in voščil, izraženih tudi s pomembno pesmijo! V zahvalo smo prejeli »konfete«.

Harmonike so igrali in spremljale vse, doneče zbere mladine! Pohitili smo potem do Landarske jame in si jo ogledali tiho in v redu, da ne bi zbudili iz sna kralja Matjaža in kraljice Alencide! ...

Zaradi slabega vremena, ki je hudo pretlo, do Stupice nismo šli, pač pa smo se raje napotili proti izviru Tera. Pa nas je oviral hud naliv in tako smo bili tudi za to točko izleta prikrajšani. Vrnivši se domov skozi Videm smo iskali legega vremena in prijaznega ter primernega prostora za prosto zabavo. Pa ga nismo našli, ker je povsod prevladovala nevihta!

Niti v Dobrodoju sames nam nevihta ni pustila pri miru! Tako smo se ostali poslovali od vrljih Dobrodocev in Dobrodocev, ki so ves čas izleta, od jutra do večera, v avtobusu in izven njega stalno samo igrali, peli in peli, da je bilo kaj!

No, saj je skupina drugega avtobusa s svojo harmoniko in svojimi pevci ravno! prav tako!

Ta druga skupina, pa je vendar nevihto ukanila. »Pri Tomažu« v Gabrijah je našla primeren, udoben in pred nevihto varen prostor. Pri dobri kapljici smo se tu pozabavali do pol enajstih zvečer in mladina je končno dala zadoščiti svojemu želji in se ob zvokih harmonike nekoliko zavrtela.

Ko smo v nedeljo poromali v Čepetlišče in na grob msgr. Trinka ter obiskali še druge kraje, nismo imeli nobenega skrbitvega in splošno izživljalnega namena. Zadoščili smo svojemu čutu dolžnosti, da počastimo slovenskega pesnika msgr. Trinka, in svoji želji, da obiščemo tiste kraje, kjer živijo tudi naši bratje, občudujemo zanimive točke, kot sta legendarna Landarska jama in pa izvir Tera.

Želji je posekel v popolnem redu in le škoda, da nam ga je nevihta nekoliko motila.

Izletnik

Ko priobčujemo gornje poročilo o nedeljskem izletu naših prijateljev z Goriške, ne moremo mimo čudnega in na vsak način ne točnega poročanja o tem izletu, kot ga je prinesel »Gazzettino« od torka 17. t. m. Z naslov sam tega »Gazzettinovega« poročila pove njegov namen. Glasi se: »Izzivljanje obisk 'Slovenec' v Trčmunu in v dolino Nadžek. Trakov in govorance v tujem jeziku na grobu msgr. Trinka. Ljudstvo je odgovorilo z vzklikom: »Zivela Italija«!

V svojem članku pa pravi dopisnik »Gazzettina«, da so msgr. Trincove pozicije politične spekulacije od strani kvalificiranih filozofskih skupin. Da se je po cerkvenem obredu skupina naših izletnikov, ob igranju harmonike, zadržala v gostini v Čepetlišču. Da je zadržanje te skupine, ki sicer ni prekoračila meje dostojnosti, dalo povod raznim opazkam, ki je iz prs dolničanov vzklila v en sam krik: »Zivela Italija«. Da zaradi prisotnosti organov javne varnosti, ki sicer niso imeli poviča za nastop, zadeva kot taka ni imela posledic. Na msgr. Trinkovem grobu pa, da je v slovenski spregovoril »meki prof. Ratina« (un certo prof. Ratina), »izzivljanje«, »izzivljanje« da so se zopet zbrali v Sovodnjah ter od tam odšli v Speter, nato k Landarski jami, v Stupico in drugam!

»Izzivljanje« se seveda videlo samo dopisnik »Gazzettina«, in krik »Zivela Italija« je seveda slišal tudi samo on! Naših izletnikov bi sicer ta krik prav nič ne motil, saj je tako vzklikanje pravica slehernega državljan! Menimo pa, da je dopisnik »Gazzettina« namenoma zapisal »meki prof. Ratina« (un certo prof. Ratina), saj se mu je sam prof. osebo predstavil: prof. Bratina. In dopisnik »Gazzettina« je pravzaprav prvi dejal: »Professore Bratina«.

Menimo tudi, da je dopisnik »Gazzettina« nalašč in izzivljivo zapisal ime Slovenec z malo začetnico in v narekovaju: »slovenec«. Videl pa je naše izletnike tudi v Stupici, kamor niti šli niso! ...

Slovenci v Italiji so italijanski državljani slovenskega jezika! Kot take jih ustava priznava, čeravno zakonsko še ne štiti. Po 3. členu ustave imajo pravico uživati vsem drugim državljanom enako socialno dostojanstvo!

V posluževanju svojih pravic pa se takih dopisnikov »Gazzettina« Slovenci v Italiji ne bodo prav nič bali, ker jim gre le za mirno sožitje z ljudstvom italijanskega jezika ter za uživanje vseh pravic, ki jim kot takim pritičejo!

Skozi stisnjene zobe je dopisnik »Gazzettina« vendar bil prisiljen povedati, da naši izletniki niso dali nobenega poviča za pritožbo od strani organov javne varnosti ter za njih nastop!

Uredništvo

Razstava goriških plemičev

V palači Attems na Kornu so goriški plemiči otvorili razstavo pohištva in raznih predmetov ter okrasov iz prejšnjih vekov. Pravijo, da je to zgodovinska razstava.

Razstava je sicer res zanimiva, ker prikazuje razkošje, v katerem je goriška gospoda nekoč živala. Razstava sama pa še ne prikazuje življenja Goriške, kot je namen in geslo razstavljavcev, saj je gospode bilo takrat še mnogo manj kot jo je v Gorici danes!

Da bi razstava bila prikaz resnično vsega življenja nekdanje goriške grofije, bi morale biti seveda izpopolnjena s trdnimi predmeti in okrasni tudi nepismenega ljudstva, obeh odnosno vseh treh takrat tu živelih narodov: furianskega, slovenskega in nemškega!

Sicer ostane tudi ta razstava samo enostranska, kakor navadno ostaja eno stranska vsa »zgodovina« Gorice, ki jo rezi modrijani pišejo, ne da bi Slovencev sploh omenili! ...

Razstava pohištva

Tudi krminski obrtniki so se pred kratkim udeležili pokrajinske razstave pohištva. Sedaj so prejeli nagrade. Tretnjo nagrado je prejela slovenska tverka Ivan Prinčič.

AVTOTAKSI

Marko Kovačič

GORICA - VIA A. MANZONI 16 - TEL. 22-44

Se priporoča za prevoz potnikov po Goriškem in v Jugoslavijo

UGANDA - dežela upanja in nemirov

RAPSODIJA TEXASA

Winston Churchill piše v neki svoji knjigi: »Poznam Kubo in indijske tropске gozdove; občudoval sem njihovo očiščeno, vendar tako mračno bogatost. Pragozdovi Ugande s svojo krastato, z raznovrstnostjo oblik in barv, s svojo prenapolnjenostjo življenja — rastlin, ptic, žuželk, plazilcev, visoke divjace — in s svojo silno plodovitostjo narave postavljajo v senco vse, kar sem doslej doživel. V tem vlažnovročem vzdušju ekvatorialne Afrike se ogromna drevesa borijo med seboj za žiljenski prostor. Tla kipijo nezadržljivo vegetacije. Ptice bleščijo kot spremenjači se metulji, metulji so veliki kot ptice...«

Te vrstice so bile napisane pred pol stoletjem. Za velik del dežele veljajo še danes.

Kar pa Uganda predvsem poveljuje, to so njene ljudje. Z naravnost neumnimi svetlobno barv njihovih ženskih oblačil postavljajo vse ostale afriške žene daleč v senco. Polno-vitke lepote postopajo klepetaje po naseljih ali pa se žlobudravo zibljejo po ulicah z držo, ki sliči kipi, in z ozadjem, ki spominja na balet, če ga snemajo v polževem tempu. Na glavi ne nosijo travkov kot njihove sosedice v Keniji, prsa so napeta, in v njihovem smehljaju leži ponos in naravno dostojanstvo. Vsa njihova toaleta obstoji iz 7 metrov dolgega blaga oranžaste, živorde, vijolične ali kričeče zelene barve. Tudi obleke iz rumenega skorjastega blaga so v navadi. Za sončnik ali dežnik služi bananin list.

Uganda, ki leži v srcu Afrike, meri 243.000 kvadratnih kilometrov, nekaj manj kot Jugoslavija — in šteje 5.250.000 prebivalcev. Skoro vsi prebivalci so Afričani (99,2 od sto). Poleg tega je v deželi kakih 50.000 Indijcev in peščica Evropejcev (7800), največ Angležev. Izmed belcev je kakih 900 misijonarjev. Uganda je od l. 1890 najplodovitejša misijonska dežela. Skoro četrtina domačinov so kristjani.

Nad 15 od sto vsega ozemlja zavzema jezero. Na jugovzhodu leži Viktorijansko jezero, drugo največje sladkovodno jezero na svetu. Njegova površina meri toliko kot površina Irske. Čeprav je izredno zapeljivo in dražestno, je kopanje nemogoče zaradi neke vrste pijavk (bilharzija haematobia), ki so človeku nevarne zajedavke. Poleg tega pa v jezeru kar mrgoli krokodilov in nilskih konj. Na otokih jezera mrgolijo oblaki muhe ce-ce. Na posameznih odsekih obrežja otokov je vsako zadrževanje najstrožje prepovedano. S tem želijo oblasti omejiti povsem izolirati in preprečiti, da bi muha ce-ce razširjala spalnno bolezen tudi na celino.

Med Albertovim in Edvardovim jezerom se razprostira nad 5000 m visoko pogorje Ruwenzori. Na severu meji Uganda na Sudan, na zahodu na Belg. Kongo.

Uganda je britanski protektorat z guvernerjem in izvršnim in zakonodajnim svetom. Strank v našem smislu besede seveda ne poznajo. Splošnih volitev tudi še ni bilo. Vendar Britanci postopoma izročajo čedalje več odgovornosti domačinom. Zakonodajni svet sestavlja od leta 1954 dalje 56 članov in od teh je 20 domačinov. V deželi ni niti enega samega britanskega vojaka, je pa vsega 400 policistov za 5 in pol milijona prebivalcev.

Britanska politika je tudi tu ista kot drugod po Afriki. Polagoma prepušča upravo domačinom. Uganda je bogata dežela. Je največji proizvajalec bombaža in kave v vsem britanskem cesarstvu. Trenutno so cene za to blago zelo visoke. Domači trgovci šteje dežela 11.000, če

prav je trgovina na drobno še vedno pretežno v rokah Indijcev.

Agrarna preosnova je pričela že leta 1900. Razen nekaj komaj omejene vrednih miniaturnih posestev Evropejcev je zemlja last domačinov. Nihče ne sme kupiti zemlje brez posebnega dovoljenja guvernerja in afriških krajevnih oblasti.

Uganda ima dve glavni mesta, Entebbe in Kampala, ki sta oddaljeni med seboj komaj 35 km. Entebbe leži ob Viktorijanskem jezeru in je glavno upravno središče dežele, kjer ima sedež tudi guverner. Mesto se ponaša z ogromnim botaničnim vrtom.

Kampala šteje 39.000 prebivalcev in je glavno trgovsko središče. Mesto je prav tako kot Rim zgrajeno na sedmih gričih. Na enem izmed njih stoji najpomembnejša ustanova celotne Afrike, »Negercollege Makerere«. To je na ogromnem prostoru med Johannesburgom in Kanthumom edino vseučilišče, priključeno londonski univerzi. Uradni naziv: University College of East Africa. Ustanovljena je bila l. 1922. Sprejema visokošolce iz Kenije in Tanganike, iz dežele Njassaland, Sansibarja in drugih področij Vzhodne Afrike. Letno promovira na vseučilišču 450 Afričanov.

Leta 1953 je prišlo v Ugando do živahnih političnih napetosti in nemirov. Kabala (kralj) iz Bugande, ki je najvažnejša pokrajina dežele, je bil odstavljen. Guverner ga je poslal v prebivalstvo v London. Vzreki so bili malenkostni. Mladi kabala med svojimi podložniki sicer ni priljubljen, vendar brez kralja ne gre, in lukiko (deželni zbor) se je zoprtavil, da bi izklical novega kralja. Veliki bobni, ki v normalnih časih bobnajo vsake pol ure in jih je slišati na kilometre daleč, so utihnili.

Cele cerkvene občine Afričanov so izostajale od službe božje. Parlament je celo izjavil, da ne bo mogel v dostojni obliki sprejeti kraljice Elizabete II. brez kabala, ko je lansko leto potovala po Afriki.

Bojkot se je razvijal tudi na vse evropske trgovine. Končno je prišlo do kompromisa, po katerem se bo v teku enega leta kabala vrnil v deželo.

Kakšna bodočnost se obeta deželi? Industrijsko bombaza so reorganizirali in so Afričani sedaj pri njej močneje udeleženi na čistem dobičku. Temu bo sledila proizvodnja kave. Preskrba z električnim tokom je državni monopol, prav tako tudi železnice, brzojav in telefon. Vse to je pod skupno upravo s Kenijo in Tanganiko. V deželi postuje nad 800 zadrž.

Največji gospodarski načrt pa predstavlja graditev orjaške električne centrale na slapovih Owen. Kraljica Elizabeta je l. 1954 odprla vodno zaporo pri mestu Jinja, ki izkorišča vodo Belega Nila na mestu, kjer je njegova moč največja. Beli Nil dobavlja tu na 75 km dolgi progi več vodne sile kot vse angleške

Nas tržaški rojak, prof. Avgust Cernigoj, slikar - grafik, razstavlja te dni v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. — Misljivemu umetniku želimo kar največji uspeh!

reke skupaj. Turbine na slapovih Owen bodo imele zmogljivost 135.000 kilovatov. Skupni stroški so preračunani na 22 milijonov šterlin (37 in pol milijard lir).

Vse te električne energije dežela tudi pri najvišjem gospodarskem razvoju ne bo sama uporabila. Zato so v načrtu napeljava v Kenijo in Tanganiko in tudi v druge sosedne dežele. Verjetno je, da bo Uganda postala največja izvoznica električnega toka na svetu.

„Rumena nevarnost“ za oba bloka

Tri leta potem, ko je na Kitajskem izbruhnila bokserska vstaja, ki jo je zanemljala tajna kitajska organizacija proti tujcem, in dobro leto pred izbruhom rusko-japonske vojne je takratni nemški cesar Viljem II. izdal knjigo »Rumena nevarnost«. V njej je na podlagi zanesljivih znanstvenih in zgodovinskih virov prikazoval evropskim narodom vzpon in zlasti razmnoževanje rumenih plemen ter napovedoval, da prav iz te strani preti Evropi največja nevarnost.

Delo je bilo seveda napisano v okviru takratne nemške zavojevalske in pred rumeno nevarnostjo — tako je zatrdil Viljem II. — bi mogla Evropo rešiti samo močna Nemčija, ki bi ji morala zaenkrat vsa Evropa, kasneje morda tudi ves ostali svet priznati prvenstvo sveta.

Tatijevna Evropa je o tem delu mnogo razpravljala; v njem pa je bilo vse preveč pristranskega nemškega duha, da bi vzbujalo večjo pozornost državljanov, zgodovinarjev in politikov.

Ko je po porazu Cankajške Kitajske padla v roke komunističnim diktatorjem z vso močjo in vsemi blagoslovi pokojnega Stalina, in ko so kasneje silila na površje sicer zelo prikrita, vendar pa značilna nesoglasja med Pekingom in Moskvo, se je zahodni svet pogostokrat spomnil knjige Viljema II. Pa ne samo Zahod, tudi v Kremlju so Stalinovi dediči pričeli resno razmišljati o novi »dinamiki« Mao Tse-tunga, ki je že večkrat poskušal posnemati Tita in ki po destalinizaciji kaže čedalje več razumevanja za — popolno samostojnost.

Ze en sam površen pogled na orjaško državno tvorbo z nad pol milijarde prebivalcev in z razsežnostjo štirideset površin Jugoslavije priča, da je sleherni bodoči razmah tega ogromnega ozemlja usmerjen lahko samo proti Rusiji in Indiji. Orjaške države po okrepitvi svojih gospodarskih zmogljivosti ne ostajajo v svojih lastnih mejah, če jim ukazujejo diktatorske vladavine.

(Pri sedanjih naravnost orjaških napo-

Toliko sem že slišal o Texasu, tej deželi samih superlativov, da sem nekoga dne sklenil osebno obiskati to predežno deželo. Težke priljage nisem nosil s seboj — cowboyski klobuk, dva para cowboyskih hlače (en par za cesto, drugi za večere) in seveda laso sem tudi vzel s seboj. Ob svitu jutranjega sonca, ki nikjer ne sije tako kot prav v Texasu, sem stopil v Houston. Houston je, kot znano, glavno mesto Texasa; danes vsekar vem, da so Dallas, San Antonio, Austin in El Paso prav tako glavna mesta Texasa. Nadaljnje prestolnice dnevno rastejo iz zemlje, in Houston narasča dnevno za 10.000 prebivalcev, med njimi je najmanj po 5000 petrolejskih milijonarjev. Če bo mesto narasčalo v tem tempu, bo čez deset let prekosilo New York. Morda celo že prej, kajti Texanci s dvakrat tako velikimi od Newyorčanov.

Prvi dan so mi za kosilo postregli z govejim zrezkom. Goveji zrezki so glavna prehrana Texancev in njihov ponos. Ko sem s trudom in težavo pospravil zadnje kosčke s krožnika, je natakak postavil predme drugi zrezek, dvakrat večji od prvega. Natakak je bil dvakrat večji od natakarjev v New Yorku.

»Kaj pa je to, prijatelj?« sem ga vprašal.

»To je vaš zrezek, prijatelj, mi je odgovoril.

»Kaj pa je bilo tisto pred njim?«

»To je bila predjed.«

Popoldne sem obiskal industrijsko središče Fort Worth. Tu je največja tovarna cowboyskih labodjih popevk. V treh izmenah dela v tovarni 20.000 glasbenikov. Komponirajo pesnitve, s katerimi — le priznamo — si je Texas ustvaril ime v svetu.

Bil sem ves prevzet dežele in ljudi! In ko so mi naslednjega dne kar tako mimogrede izvirali pred očmi petrolejski vrelci in mi ga darovali — moje navdušenje v resnici ni poznalo več mej.

»Noben planet vsemirja ni nekaj podobno velikega ustvaril in ni rodil toliko nepozabnih zgodovinskih osebnosti kot Texas, sem svedeno izjavil. »Sam Houston, Abraham Lincoln, George Washington, Kristof Kolumb, kraljica Viktorija, Tet-enk-Amon, Karol Veliki, dva-raz-šest apostolov...«

»Oprostite! me je prekinil eden izmed Texancev, »samo devet od dvanajstih je bilo rojenih v Texasu.«

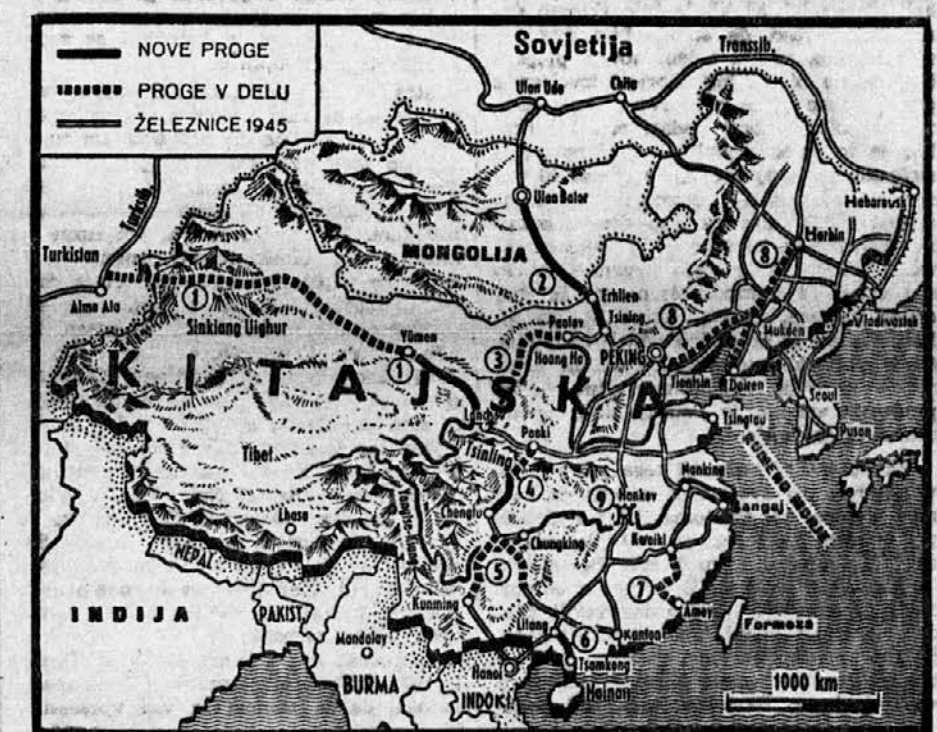
Kdo bi še zatrdel, da so ljudje v Texasu preskromni?!

F. S.

Narod na kolesih

Na Nizozemskem sem videl nune na kolesih, kmete in delavce, otroke in starčke, zaljubljene pare in tudi pogrebce. Na kolesih so lačni jedli in žejni se napajali, diaki so se učili in mlekarike so molile. V resnici: narod na kolesih.

K. Capek

njih 10.000 km železniških prog. Ta številka je izredno visoka, če upoštevamo, kako velike in težko premostljive naravne zapreke to treba premagati.

V podrobnosti so naslednje proge bodisi že v delu, bodisi so načrti za gradnjo te končani:

1) Orjaška 2800 km dolga proga, ki bo

tsingina čez Urvien v Ulan Bator, ki je glavno mesto Mongolske ljudske republike.

3) V dolini Hoang Ho so lani zgradili 1100 km nove proge iz Lanchova v Pao-tov. Tu so zgradili velike železane. Ta proga bo popolnoma dograjena l. 1958 in bo vezala Peking z Rumenim morjem in kasneje tudi z rusko mejo.

4) Posebna proga, pri kateri bodo morali premostiti izredno težke naravne zapreke (samo na pogorju Tsingbo po potrebnih osem predorov), bo vodila od mesteca Paoki proti tibetanski meji v Chengtu.

5) Letos so pričeli z gradnjo 600 km dolge proge iz mesteca Chengtu v Kunming. Tu so veliki rudniki bakra in cinka. Kunming pa je tudi izhodišče burmske ceste v Mandalay.

6) Strategično važna proga, ki so jo izgotovili lansko leto, vodi iz Litanga v Tsamkong. Ta služi za oskrbovanje mornarskega oporišča na otoku Hainanu.

7) Prvorstveno vojaško važnost ima tudi gradnja železnice, ki bo vodila iz Kveikja v Amoy, pristanišče, ki leži nasproti Formoze.

8) Do leta 1957 bodo dogradili progi Harbin-Dairen (946 km) in Peking-Mukden (854 km), s tem bodo dvotirne železnice povečali na 3000 km.

9) Gradnjo kombinirane, orjaške železnice na cestnega mostu čez reko Yangtse-Kiang pri Hankovu bodo verjetno končali leta 1959 in s tem zmanjšali zadnjo luknjo proge Peking-Kanton.

Vse te gradnje dokazujejo, da v rdeči Kitajski ne raste samo želja po zboljšanju življenjske ravni prebivalstva, pač pa te gradnje kličejo v spomin Viljemovo knjigo »Rumena nevarnost« ne samo na Zahodu, pač pa tudi v Kremlju.

Odsevi večnosti

»Potratnež časa« je človek, ki na zapeljivo nosi sedemnajst zapestnih ur, drugo vrh druge.

»Ropotajoča budilka«, je dejal gospod Mihael, »me vsako jutro spominja na doletene despote: preklinjajo kljub temu, da so si jih sami nastavili.«

(Konec prihodnjic)

POD ČRTO

Kako je umrl Zulu?

II.

(Uys Krige)

Dvignil sem se in pogledal okrog sebe. Nemski častnik je bil izginil. Videl sem ga kakih štiri sto metrov odhajati s pušavskim vozilom. Zopet sem se obrnil k ranjencu. Sedel je na pol vzravnan; eden izmed mojih spremljevalcev je za njegovim hrbtom žvečil in ga podpiral.

»Kako se počutiš, Umfana?« sem ga vprašal potem, ko sem z desno mogo pokleknil zraven njega. Ostro je zabliškal s pogledom, zatem je dejal počasi in razločno: »Umlungu, nigidubule! — beli mož, ustreli me...« Nobenega dvoma ni bilo več, prav to je zahteval od mene. Očitno se ni zavedal, da sem ujetnik in neoborožen in zato prav tako brez moči.

»Ne govori tega, Umfana«, sem zapovedljivo odgovoril, bolj da bi samega sebe obdržal v oblasti, kot da bi ga hotel ukrotiti. »Izgubil si samo roko. Mnogi ro izgubili že po eno roko in kljub temu se veselijo življenja.«

»Ka... ka... — ne... ne...« je skoraj ježno siknil skozi stisnjene zobe.

»Da, sem odgovoril in hitro nadaljeval: »Pripeljali bodo zdravnika in te odpeljali v bolnišnico.« — Mi, mi! kdo pa smo za vrage mi, sem se spomnil; mi smo nič, manj kot nič — in te bodo stregli in že kmalu boš spet cel mož. Preden bo poteklo nekaj mesecev boš spet pri svojem delu, gledal boš, kako debele buče, kako korusa peha storže in obdučevali živino na paši, ki se tako lepo redi...«

Ne vem kaj mi je narekovalo tako govornico. Odmev lastnih besed, njihov prazen, goljufiv zvok mi je neprestano br-

nel po ušesih. Ka, Umlungu... Nigidubule! Nigidubule! — Ne, beli mož, ustreli me! Ustreli me! Kako močan glas ima, sem si mislil sam pri sebi. Ta glas ni bil v nikakem razmerju z življenjsko silo.

»Že kmalu«, sem dejal, »boš spet cel mož.«

»Ne, ne, beli mož...« Stresal je glavo natančno tako kot stari Zulu - Induasi, ki sem jih tolikokrat opazoval, ko so stresali glave, kadar so pri posvetitvi hoteli Evropejcem s svojim obnašanjem vpludno, zato pa odločno odpovedati, da je evropsko znanje v primerjavi s tradicionalno afriško modrostjo vredno eno figo.

»Ngidubule... — Sem na koncu...« Majhno pušavsko vozilo se je pojavilo dvajset metrov oddaljeno od nas. Dolg, suh nemški častnik s ostrimi potezami na obrazu je skočil iz vozila in s hitrimi koraki je bil pri nas. Drugi, kratek in čokot, mu je sledil in že v naslednjem trenutku se je dolgin sklanjal nad ranjencem in mu pretipaval prsi pod srajco, ki jo je strdila odtokajoča kri. Ko sem opazil zvezde na ramenih in kako Eskulapa, sem se oddahnil.

Zopet sem opazoval ranjenčovo roko. Strcel je bil večnoma preplajen s strjeno krvjo. Kri pa je še curkala, vendar zelo slabotno; komaj po kapljicah se je cedila skozi razmesarjeno meso.

»Ngidubule!« Njegov glas je bil vse prej kot proseč. Bil je ponosen in čist, kakor da bi hotel, dopovedati, da njegova prošnja ni neka prenapeta zahteva, pač pa navaden upravičen nagovor. Moj pogled je objemal sijajno ranjenčovo telo. Pravi atlet pod vojaško srajco. Zao-krožena stegna, ki so gledala iz umazanih, s krvjo prepojenih dokolen, so se odlikovala po soernosti in nič manj skladni sta bili golen in meča.

Sedaj sem se šele spomnil, da pristevajo pripadnike plemena Zulu po njihovi gradnji telesa med najlepše narode sveta; spomnil sem se, kako izredno ponosni so moške tega plemena na svojo zunanost in kako odločno obojajo vsako okvaro kot nekaj protinaravnega, celo strahotnega in da so v prejšnjih časih vse otroke, ki so se rodili pobabljeni, enostavno pobijali. Zato je bil povsem razumljivo, da je ta mladi Zulu, ki je skozi stoletja izhajal iz rodu hrabrih vojščakov, želel umreti; da je zase terjati smrt. Kaj ni to razdejano, neuporabno telo, ta strclj roke pomenil zanj, zgolj še kletve in sramota; kaj ni on sam postal le še kričeča jeza ljudi in bogov?

Pogled mi je polzel po njegovih prsih in se srečal z njegovimi očmi. Zavedel sem se, da me Zulu ni izpustil iz oči, čeprav se je nemški zdravnik še vedno sklanjal nad njim, ga preiskoval in obzirno otipaval njegove rane. Sedaj, ko da bi uganil moje misli in v zaupanju, da se bo njegova želja le izpolnila, je preprosto in počasi dejal: »Ngidubule, Umlungu...«

»Ne! Kaj blebečeš neumnostile!« »Ngidubule!« Kratak trenutek miru je bil zlomljen, glas je spet silil na dan. Ali se je ali polasčal že prizvok očitka?

Zdravnik je izvlekel svojo desnico izpod ranjenčeve srajce. Obrnil se je in me pogledal.

»Kaj pravi?« me je vprašal po nemško.

»Njegova želja je, da bi ga ustrelila, sem odgovoril. Istčasno pa se mi je zagrizla v zavest misel, da to niso bile besede, čeprav sem jih natančno posnel v nemščino, ki jih je Zulu v resnici izgovarjal, pač ga besede, ki bi jih njegov govtar izrekel s počasnimi, svečanim glasom drugim zbranim poglavarjem, če bi

Z in brez župana

V Trstu je bil s podporo desnice izvoljen ing. Bartoli, ki je pa podal ostavko

Na prvi seji novoizvoljenega tržaškega občinskega sveta, ki je bila predzadnji torek, niso uspeli izvoliti župana. Nihče izmed kandidatov ni dobil potrebne nadpolovične večine glasov, kakor jo predpisuje zakon. Zato je bila potrebna nova seja, na katero so se občinski možje zbrali pretekli torek. Tudi na njej je bila pri prvem glasovanju za izvolitev župana potrebna absolutna večina, pri drugem glasovanju pa bi zadostovala relativna večina. Toda, kakor bomo videli, je vse skupaj padlo v vodo.

Po uvodnih formalnostih in krajši debati o veljavnosti ali neveljavnosti izvolitve dr. Jožeta Dekleve, o čemer so dokončno odločili že na prvi seji, so sledile izjave predstavnikov posameznih strank (ne vseh), ki so povedali, kaj mislijo in kako bodo glasovali. Ker je pa vse to dobilo svoj izraz v izidih posameznih glasovanj, nima smisla, da bi to na dolgo in široko obravnavali. Bistveno je, da so demokrščani še enkrat potrdili, da je njihov edini kandidat ing. Bartoli, medtem ko so komunisti prišli na dan z izjavo, da odstopajo od svojega kandidata v prid ing. Mianija, svestovalca socialno-demokratske stranke. Zopet so padli očitki, da pripravila ing. Bartoli odprto na desno, da je pripravil prijeti za roko misinov in monarhistov, mislini so pa povedali, da njihov glas za ing. Bartolija ne pomeni podpore Krščanski demokraciji, pač pa, da hočejo z njim preprečiti, da bi Trst dobil nacionalno občinsko upravo. Nennijevski svetovalec dr. Teiner je obenem obrazložil, kako in zakaj je zadnjič zasnova kandidatura dr. Franzila, ki pa ni uspela.

Sledilo je prvo glasovanje. Ing. Bartoli je na njem dobil 30 glasov, torej samo enega manj kot absolutno večino. Zanj so očitno glasovali vsi mislini, en liberalci in demokrščani. Teh glasov bi pravzaprav moralo biti 32. Dva svetovalca omenjenih skupin sta torej očitno oddala beli glasovnici, ki jih je bilo skupno deset. Domnevajo, da sta to bila dva demokrščana, ki sta s tem hotela preprečiti, da ne bi bil ing. Bartoli izvoljen z glasovi desnice že pri prvem glasovanju ter bi potem moral podati ostavko (kakor je to splošno stališče Krščanske demokracije v vsej državi), s čimer bi na stopile komplikacije, oziroma bi bilo zaenkrat sploh onemogočeno drugo, oziroma še stejejo tudi prejšnja, peto glasovanje. Mianij je pri tem prvem glasovanju dobil 14 komunističnih in še dva druga glasova, skupno torej 16, za dr. Franzila pa so še vedno oddali svoj glas štirje občinski svetovalci. Tako ni dobil noben kandidat absolutne večine in po predpisih zakona je moralo slediti peto, usodno glasovanje.

Zavedajoč se važnosti tega glasovanja, v katerem so svetovalci morali izbrati med dvema kandidatom, ki sta dobila pri četrtem (v torek prvem) glasovanju največ glasov, t. j. med ing. Bartolijem in Mianijem, so določili primeren odmor, da bi se svetovalci lahko dogovorili. Sledilo je zopet nekaj izjav, med katerimi je bila najvažnejša tista, s katero sta svetovalca republikanske stranke objubilja svojo podporo Bartoliju, toda pod pogojem, da bo le-ta odstopil, če bi k večini, ki je potrebna za izvolitev, prispevali

glasovi skrajne desnice, t. j. misinov in monarhistov. Demokrščani in njihovi zavezniki pri tem glasovanju za župana so pa na drugi strani videli, da morajo napeti vse sile, če hočejo preprečiti, da bi bil izvoljen Mianij, za katerega je bilo več ali manj gotovo, da bo dobil tudi iste štiri glasove, ki so bili pri prvem glasovanju oddani za dr. Franzila, morda pa tudi del prej belih glasovnic, torej najbrž več kot 23 glasov, kolikor bi jih dobili sami demokrščani z republikanci in edinim liberalcem.

Ko je bil objavljen izid petega glasovanja se je pokazalo, da je bila bojazen pristavev ing. Bartolija upravičena. Mianij je dobil 26 glasov (zanj so glasovali komunisti, Nennijevci, Saragatovi in neodvisni socialisti, svetovalci MEN-a in zastopnik Slovenske liste), Bartoli pa je dobil 33 glasov, od česar jih 10 izvirajo od misincev in monarhistov. Brez podpore skrajne desnice bi torej Bartoli ne dobil ne absolutne ne relativne večine.

Tako je bil sicer izvoljen ing. Bartoli, ki je pa takoj po objavi rezultatov izjavil, da odstopa, ker neče biti izvoljen z glasovi desnice.

Tako je Trst pravzaprav dobil župana, vendar na način in z glasovi, ki temu županu onemogočajo, da bi odbral svoj položaj. Ker je bilo vseh pet glasovnih brezuspešnih, so s tem sicer dozoreli pogoji za imenovanje komisarija in naknadni razpis novih volitev. Toda ker so si vse stranke edine, da je treba to preprečiti,

bo prihodnji teden sklicana še ena seja, na kateri bodo poskusili presekati gordijski voz.

Težje je napovedati, kaj se bo zgodilo. Odbor tržaške krščanske demokracije lahko sklene, da Bartolijeve ostavke ne sprejme in poskusi postaviti lasten občinski odbor, ki bi seveda lahko vodil občinske posle samo s podporo liberalnega in desničarskih glasov, torej v popolni odvisnosti od skrajne desnice. To bi bilo v očitnem nasprotju s stališčem, ki ga je zavzela Krščanska demokracija v osteli državi, obenem bi si pa s tem v Trstu prav gotovo izkopala grob. Krščanska demokracija lahko nadalje prav gotovo uspe, če preneha vztrajati na Bartoliju in predlaga za župana kakšno drugo osebo, ki bi jo socialisti in nekatere druge sredinske stranke prav gotovo podprle. Vsekakor pa vlada trenutno popolna neizvestnost, gotovo je samo eno, da so razen demokrščanov in desničarjev več ali manj vsi za to, da je Trstu potrebna občinska uprava, v kateri bi ne vladal več Bartolijev ali desničarsko nestrpn duh.

Nepravilno je, kakor so to storili nekateri listi, smatrati Mianija za komunističnega kandidata. Mianij je vendar saragatovec. Komunisti so ga podprli samo zato, ker pač s svojim kandidatom niso mogli uspeti, ostale stranke pa zato, ker so demokrščani vztrajali na ing. Bartoliju in niso hoteli postaviti drugega kandidata.

O TURIZMU V SESLIJANU

Sesljan je najbolj zanemarjena vas v naši občini. Tako nekako hoče povedati g. Skof v nedeljski številki »Prim. dn.«. Ker spravlja v to zvezo moje ime, želim v nekaj vrstah odgovoriti g. Skofu, ki, kakor vidim, le težko razume današnje razmere in težave, s katerimi se mora boriti občinska uprava.

Res je, Sesljan obiskuje vedno več tujcev, ki se radi ustavijo v tem lepem predelu od Devina do Sesljanja. Da tu ni vse na višku za dostojen sprejem turistov, ki se hočejo oddahnuti ob prelepi naši jadranski obali, razumem in se tudi zavedam. Krivda za to pa, verjemite g. Skof, ni v občinski upravi, ampak je enostavno v pomanjkanju sredstev in drugih okoliščinah, ki so s tem v zvezi. Predvsem moram povedati, da nisem bil nikoli gluhi ali nedostopen, ko je šlo za kakršnakoli dela v Sesljanu. Občinski odbor — in ne samo jaz — je razpravljal o vseh predlogih, ki so šli v korist Sesljanja ter je napravil vse to, kar mu je bilo mogoče. Nikdar pa nisem zanemarjal Sesljanja v korist Nabrežine. V odboru je bil tudi zastopnik Sesljanja, ki se je vedno potegoval za razna dela v Sesljanu ter mi res, da bi Vaših predlogov ne podpiral. Ker je aktivno sodeloval v upravi, je tudi izprevidel, koliko lahko uprava tudi sama stori.

Odbornik za turizem je bil g. Drago Legiša iz Devina, njemu je bila zaupana naloga, da se zanima za vsa vprašanja, ki so v zvezi s tujškim prometom. V ta namen je napravil več intervencij pri tu-

ristični ustanovi v Trstu. Sam lahko pove, ali je našel ali ne razumevanje pri upravnem odboru za probleme Sesljanja in Devina. G. Skof je navedel tudi nekatere konkretna dela, ki da niso bila izvršena, ter je zato moja dolžnost, da pojasnim, zakaj se to ni zgodilo.

Urejene poti: Po vasi so urejene, le do morja je cesta preozka. Ta cesta je last devinskega princa. Ze pred leti sem od njega dobil izjavo, da dovoli razširitev te ceste. Iskali smo tozadevna sredstva, a vsi naporji so bili zaman. Se se sedaj izgleda, da bo nakazan denar na račun gosposkega načrta po posredovanju turistične ustanove.

Načrt za razgledno točko smo že pred letom dni predložili ustanovi Selad, ki je predlog tudi odobrila, lastnik zemljišča, devinski princ, do sedaj še ni dal svojega pristanka.

Za javno stranišče je bil potreben denar, da se razpolaga, a primerne zemljišča v Sesljanu nismo mogli dobiti. Spominjam se, da sem prosil tudi g. Skofa, naj se zanima za to zemljišče, a nisem tudi od njega prejel nobenega konkretnega predloga.

Ves ima vodo le na trgu ob cesti. Ostale vodovodne napeljave še ni, ker je bilo določeno, da se bo to izvršilo, ko se napravi javno stranišče.

Zimskega občinskega kopališča v Sesljanu ni še nihče predlagal, počasi pa bi tudi to prišlo na dnevni red iz sredstev gosposkarskih načrtov.

Autobusna postaja je bila že predmet razprav v upravnem odboru, pa je bila zaradi ureditve cestnega voza v Sesljanu odložena, dokler ne bodo vsa cestna dela končana.

Glede Rdečega križa v Sesljanu g. Devinu smo že večkrat posredovali ter dosledni, da je bil Rdeči križ pripravljen ustanoviti tu svojo postajo za prvo pomoč, toda primerne prostora za to ni bilo mogoče dobiti. Vprašali smo tudi za prostor v novi vojašnici v Sesljanu, a so nam pristaneke odbili. Naš namen je bil postaviti v prihodnji gosposkarski načrt gradnjo ambulatorija v Sesljanu, kjer bi dobil svojo streho tudi Rdeči križ.

Dalje govori g. Skof, da je šola v Sesljanu skopnela. Prosim, da prečita moje poročilo v zadnji »Demokraciji« iz katerega bo lahko razvidel, da ni tako.

Izlet na Višarje

Slovenska demokratska zveza v Nabrežini priredi, skupno s pevskim društvom »Avgust Tanec«, tudi letos svoj tradicionalni izlet.

Po štirih letih bomo ponovno združili izlet z romanjem na Sv. Višarje, eno najlepših in najzanimivejših točk v Kanalski dolini. Iz Nabrežine bomo odpotovali v soboto, dne 4. avgusta opoldne ter bomo dospeli proti večeru do vrha Sv. Višarja. Tu bomo prenočili, v nedeljo predpoldne se bomo pa vrnili v Zabnice, kjer bomo imeli skupno kosilo. V nedeljo zvečer se vrnemo na svoje domove.

Potovali bomo z avtobusom, na katerem je že določeno število prostora. Zaradi tega vabimo vse, ki se mislijo udeležiti tega izleta oziroma romanja, da se čimprej prijavijo pri odbornikih naše organizacije v Nabrežini, pri naših zaupnikih po vaseh ter v trgovini Terčon v Nabrežini.

Natančnejša pojasnila bodo sledila v našem časopisu.

Odbor SDZ za Nabrežino

U Dolini: „Mi se imamo radi...“

Po spokorniškem romanju Hruščeva v Bulganina v Beograd in posebno še po triumfalnem sprejemu in slavljenju Tita v Sovjetiji so se komunistični vrhunski užitkarji obeh ločin na Tržaškem sicer formalno še otresali zapovedane medsebojne reprimande, po kratkem vlijudnostnem obotavljanju pa so si le skočili v objem. Tako gladko pa ne gre med navadnimi komunističnimi smrtniki. Tega se prav tako zavedata Vidali kot Jože Dekleva. V Moskvi pa imajo za vsako bolečino pripravljeno ustrezajoče mazilo.

Ko so na XX. kongresu drugič pokopali Stalina, so se njegovi dediči zavedali, da destalinizacije ruski narod ne sme pogoltniti v enem samem požirku, pač pa le po kapljicah. Se danes preprosti sovjetski komunisti od svojih poglavarjev še niso izvedeli za vsebino Hruščeve obtožnice proti večeršnjemu malku. Tudi samim urednikom »Delavca« in komunističnemu tropu poklonilnih oznanjevalcev so na ta način dokazali, da sovjetski delavec v resnici še ni postal človek, ki misli z lastno glavo, pač pa, da zanj še vedno misli in ukrepa kremeljski možganski trust.

Tudi na Tržaškem mislijo in ukrepajo za preprosto komunistično rajo vrhunski kaporioni: tudi pri nas je pridno delujo: Vidali, Merinka, Dekleva et Co. ljubezenske eliksirje trimoglavni bazi, ki se je še večeraj na mrtvo pretepal, danes pa bi se morala objemati. Ne kulturnem poprišču kažejo »kapljice« nekaj navideznih uspehov. Justo Košuta se je že pomešal med občinstvo Narodnega gledališča, preinil se je celo v prve vrste in se že široko nasmehnil večeršnjim smrtnikom sovrakinom. Kljub tem nasmehom pa se komunistična ljudskofrontaška kultura še vedno kisto drži kot krasna nevesta.

Ljubimkanje v občinskih odborih tudi še močno šepa. Povsod vlada sicer občilica ukazovalcev, pokornih ubogljivcev pa ni na spregled, če ne upoštevamo so-

Poučni izlet SPM v Benetke

Preteklo nedeljo 15. julija se je večja skupina mladine in ljubiteljev lepe umetnosti podala v starodavne, a vedno zanimive Benetke. Krasen dan, predvsem pa vestna in odlična umetniška razlaga priznanega tržaškega slikarja prof. Milka Bambiča in sijočna družba so storili vse, da je izlet izredno lepo uspel.

Ogledali smo si baziliko sv. Marka, Doževo palačo, številne znamenitosti ter svetovno znano umetnostno razstavo »Biennale«, ki je bila pravzaprav krona našega izleta v Benetke.

Slovenski prosvetni matici in njenemu vodstvu smo hvalečni ter ji želimo uspehov in čimveč novih pobud na našem prosvetnem področju.

Izletniki

TRŽASKI PREPIHI

Vsem niti Bog ne more ustreči

Pred kratkim smo Sesljanci z začudenjem izvedeli iz »Pr. dn.«, da nas razganja nevoščljivost, ker se je na našem novem občinskem »Campingu« ustavila karavana dolarskih magnatov. Morda je bilo med njimi tudi nekaj takih, ki so Tihu že odrinili po nekaj dolarskih tisočakov pomoči, in morda je kaka kapljica tega padla celo tistim, ki jih ob pogledu na razkošen avto stresa jeza. V Titovini se z ameriškim avtomobilom namreč lahko vozi samo rdeča gospoda, ne pa tudi navadni zemljani.

Pa naj bo ta stvar že teka ali drugačna. Vsem titovcem dolarski avtomobili v Sesljanu niso v napotje. Gospod Skof je n. pr. prav nasprotnega mnenja. Zadnjo nedeljo je v istem »Pr. dn.« povedal, da ne prihajajo v Sesljan le Francozi, Angličani, Belgijci, pač pa celo Amerikanci. »Prišla pa bi jih še mnogo več«, nadaljuje gospod Skof, »če bi imeli tu razne udobnosti, brez katerih si danes ne moremo zamisliti modernega turističnega naselja.«

Prvi titovski poročevalec verjetno ni iz Sesljanja in ga tujski promet verjetno ne zanima. Morda pa je svojo jezo stresal na Amerikance zato, ker jih ni v Mavhinjah ali Sempolaju; imajo pa zato tam zdravilnika, ki ga Sesljan nima, kakor pravi gospod Skof.

Se sedaj — po volitvah — ne more g. Skof pozabiti — da je župan Terčon z avtomobilom odločilno stališče nasproti vsem našim krajevnim potrebam. Seveda gospod Skof v svoji veliki vni močno »pretirava«. V štirih letih je tudi v Sesljanu marsikaj zraslo. Zeleli bi samo, da

bi bil v naslednjih štirih letih Sesljan deležen vsaj po kakšno malenkost od časa do časa. Vsekakor bi bilo zanimivo, če bi g. Terčon ob priložnosti natančno obrazložil, kaj in koliko se je po njegovo upravo storilo po posameznih vaseh, vključno tista dela, ki so bila pod staro upravo začeta ali odobrena.

Na vsak način je g. Terčon v svojem poročilu, o katerem ni mogel na prvi seji govoriti, pokazal kar lepo zapaščino, ki je volivci ne smejo pozabiti.

Cez štiri leta bomo lahko primerjali, gospod Skof ...

ŠPORTNI DROBIŽ

Italijanski nogomet čez poletje v glavnem počiva. Zato pa je tem več dela na športni borzi. Prodaje in nakupi nogometašev letos še niso dosegli številke, ki bi presegle sto milijonov na glavo. Stevilni klubi so se obrnili na južnoameriški trg, kjer so igralci boljši in obenem mnogo cenejši od domačih. Kaže, da je kriza v filmski industriji (kjer so enako kot na nogometnem trgu vse uravnavali s samimi podpisi na čehih in menicah) dovela predsednike klubov do tega, da so začeli razmišljati, kaj bi se zgodilo, če bi banke nemadoma izgubile zaupanje v nogomet. Največji nakup je opravil Lazio, župan mesta in lastnik nogometnega kluba Napoli, ki je za 25 milijonov pobral celo Salernitano z živim in mrtvim kapitalom. Iz tega društva bo zdaj naredil podružnico Napolija. V Salernitanu, ki igra v C ligi, bo poslal mladeniče, ki si otroke kosti, in odslužene prvakke, da si pred pokojem zaslužijo še za zadnjo bigo.

Dvajsetletni čmec Rafer Johnson si je na prvenstvu Združenih držav v desetmetroju prvi dan poškodoval koleno in zato ni mogel izboljšati svetovnega rekorda v svoji disciplini. Kljub temu pa so za evropske razmere njegovi izidi v večini desetih panog naravnost fantastični. Na 110 metrov čez ovire je pretekel progo v 14 sekundah in 4 desetinah (to je samo za desetinko sekunde slabše od evropskega rekorda). Da bi dosegli to mejo, si beli mladeniči po Evropi po celi življenje tržejo od ust: ne jedo, ne pijejo, ne plešejo, ne kadijo. Pa ti pride tak zamorček, brez pravega treninga in postavi v enem dnevu v desetih panogah boljše izide kot evropski prvaki v eni.

In Tour de France, boste vprašali? Čakamo! Da so lahko prvo tretjino proge prevozili s povprečno brzino nad 40 kilometrov, so se bajé skoraj vsi tekmovalci po vrsti tako zastrupali z dražilnimi sredstvi, da bi Interpol bil nadvse vesel, če bi mu prišla v roke vsa porabljen količina. Prej ali slej bodo manj odporni elipsplodirali. Zaenkrat pa Pireneji niso pomagali gorskim vozačem, da bi bistveno zmanjšali zamudo, ki so jo dobili na ravnem.

POPRAVLJAMO

Besedi »Nori lista v prvi vrsti članka »Politične smole« v naši zadnji številki naj bralec bere: »Novi lista«.

V številki »Demokracije« z dne 13. t. m. je v članku »Novoizvoljenci v Nabrežini« so se zbrali naš dopisnik trdil, da prebiva tov. Markovič že nekaj let v Nabrežini kot begunec iz Brd ...

Gospod Markovič nam je poslal dopis v katerem ugotavlja, da je prišel v Trst že leta 1930, iz Trsta pa da se je preselil v Nabrežino leta 1947. Toliko v pojasnilo.

DAROVI: V spomin pok. g. Pine Ostano so darovali SDD v Trstu: družina Flajban 2.000 lir, družina Marčeva 1.000, družina Udovič E. 1.000, Olga in Ivan Panjek 1.000, A.S. 500 in S.J. 300 lir. — Panjek v spomin pok. Ostano za otroško kolonijo v Devinu 1.000 lir. Vsem iskrena hvala!

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

ZA TRŽASKO OZEMLJE

Predstave na prostem na prostoru za gostilno Legiša v Sesljanu:

v soboto 21. julija ob 21. uri
N. V. Gogolj

ŽENITEV

v nedeljo 22. julija ob 21. uri
Ivan Cankar

MARTIN KAČUR

v torek 24. julija ob 21. uri
Ferdinand Roger

3 + ena

Odgovorni urednik:

Prof. Dr. ANTON DABINOVIČ
Tiskarna Adria, d.d., v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAULICA

sprejema

v svojem ambulateriju
v ulici Rittmeyer 13, tel. 31-813
dnevno od 9-13 in od 17-19 ure